

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

12 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte

Ursache Petru

judecători

Toma Nadejda

Nicolaev Ghenadie

Alerguș Constantin

Timofti Vladimir

judecînd, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Guțan Pavel, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015, în cauza penală în privința lui

Adam Serghei Andrei, născut la 27.09.1997, originar și domiciliat s. Seliște, r-nul Nisporeni.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 18.01.2014 – 25.03.2015;*
2. *Instanța de apel: 17.04.2015 – 20.10.2015;*
3. *Instanța de recurs: 19.12.2015 – 12.04.2016.*

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 25 martie 2015, pronunțată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, inculpatul Adam Serghei Andrei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 192/1 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, ce constituie 10000 (zece mii) lei.

Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Calmîș Ruslan privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 5000 (cinci mii) lei a fost admisă parțial, dispunîndu-se încasarea din contul lui Adam Serghei Andrei în folosul părții vătămate Calmîș Ruslan prejudiciul moral în sumă de 500 (cinci sute) lei.

Acțiunile civile înaintate de către părțile vătămate Calmîș Ruslan privind încasarea prejudiciului material în sumă de 15000 (cincisprezece mii) lei și Lușcian Victor privind încasarea prejudiciului material în sumă de 300 (trei sute)

Euro, au fost admise în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să decidă instanța civilă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Adam Serghei Andrei, în perioada de timp de la 26.04.2014 ora 20:00 pînă la 27.04.2014 ora 16:00 min., aflîndu-se în fața blocului locativ nr. 55/2, de pe str. Calea Ieșilor, mun. Chișinău, urmărind scopul răpirii mijlocului de transport fără scop de însușire, intenționat, cu ajutorul unui cuțit, a deschis ușa din față - stînga a automobilului de model „VAZ 21013” cu n/î C DY 063, de culoare roșie a. f. 1989, care aparține lui Lușcian Victor, și cu ajutorul firelor electrice a pornit motorul și s-a deplasat pînă pe traseul Chișinău-Ungheni, în apropierea or. Strășeni, unde după ce nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport și a comis un accident rutier, în rezultatul căruia automobilul a fost deteriorat, l-a abandonat.

Tot el, în perioada de timp de la 17.05.2014, ora 17.30 min. pînă la 18.05.2014 ora 11.30, aflîndu-se pe str. Calea Ieșilor 51/2, mun. Chișinău, urmărind scopul răpirii mijlocului de transport fără scop de însușire, intenționat, cu ajutorul unei chei, a deschis ușa din față - stînga a automobilului de model „Mitsubishi Lancer” cu numărul de înmatriculare GE AG 303, ce aparține lui Calmîș Ruslan, și cu ajutorul aceleiași chei a pornit motorul și s-a deplasat pînă pe traseul Chișinău-Leușeni, km. 14+380 m., unde după ce nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport și a comis un accident rutier, tamponîndu-se în parapet, în rezultatul căruia automobilul a fost deteriorat, l-a abandonat.

Acțiunile lui Adam Serghei Andrei au fost încadrate în baza art.192/1 alin. (1) Cod penal, cu indicii calificativi: *răpirea mijlocului de transport fără scop de însușire*.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei penale, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care lui Adam Serghei recunoscut vinovat de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 192/1 alin. (1) Codul penal să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an cu executarea acesteia, conform art. 72 alin. (5) din Codul penal, în penitenciar pentru minori.

În susținerea solicitării sale, procurorul a invocat următoarele:

- instanța de fond a pronunțat o pedeapsă prea blîndă, iar aplicarea amenzii este lipsită de temei juridic și neargumentată;

- instanța de judecată a reținut doar circumstanțe atenuante, însă a omis să rețină cele agravante, care au fost invocate de către procuror;

- instanța urma să rețină ca circumstanțe agravante faptul, că Adam Serghei anterior a fost condamnat pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză, fiind menționat că, prin sentința Judecătoriei Nisporeni cu nr. 1-82/14 din 17.06.2014 Adam Serghei a fost condamnat în baza art. 152 alin. (2) lit. e); 179 alin. (2) și 187 alin. (2) lit. b) și f) Codul penal la 3 ani privațiune de libertate, iar în baza art. 90 Codul penal pedeapsa a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 4 ani, perioada termenul de probă, fiind de la

02.07.2014 pînă la 02.07.2018. La fel, la 17.10.2014, Adam Serghei a fost condamnat de către Judecătoria Nisporeni în baza art. 186 alin. (2) lit. c), fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de 2 ani închisoare, în baza art. 90 din Codul penal pedeapsa fiind suspendată pe un termen de probă de 2 ani. Prin încheierea Judecătoriei Nisporeni din 11.12.2014, la demersul Biroului de probațiune Nisporeni privind cumularea sentințelor conform art. 85 din Codul penal, lui Adam Serghei, prin cumul total a pedepselor i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de 5 ani închisoare cu executarea pedepsei într-un penitenciar pentru minori cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 5 (cinci) ani, termenul executării pedepsei urmînd a fi calculat din 02.07.2014;

- a menționat că, Adam Serghei la situația din 11.12.2014 i-a fost aplicată deja cea mai aspră pedeapsă neprivativă de libertate după care altă pedeapsă decât cea cu închisoarea nu mai poate fi aplicată;

- a relevat că, infracțiunea prevăzută de art. 192 alin. (1) din Codul penal face parte din categoria infracțiunilor pentru care este posibilă încetarea procesului conform art. 109 din Codul penal, și în cadrul examinării cauzei din partea apărării, fiind solicitat de cîteva ori termen pentru a restitui prejudiciul material cauzat prin infracțiune părților vătămate și a se împăca cu acestea, fapt care așa și nu a mai avut loc din cauza că inculpatul nu a găsit surse financiare pentru a se împăca măcar cu una din acestea, prejudiciul material nefiind la moment restituit, fapt fixat în procesele-verbale ale ședințelor de judecată;

- instanța de judecată care luînd în considerare toate circumstanțele de fapt și de drept sus-enunțate, și anume, că inculpatul la ziua pronunțării sentinței deja era condamnat la 5 ani închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 5 ani, nu dispune de mijloace financiare pentru a achita amenda, a considerat că pentru ca pedeapsa penală să-și atingă scopul său, să fie restabilită echitatea socială și să prevină săvîrșirea de noi infracțiuni atît din partea condamnatului cît și a altor persoane, este suficient ca acestuia să-i fie aplicată din nou o pedeapsă pecuniară - amenda.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015 a fost respins ca nefondat apelul declarat de procuror, cu menținerea hotărîrii atacate.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, judecarea cauzei în instanța de fond a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în corespundere cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, probele fiind apreciate corect prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect concluzionînd asupra vinovăției inculpatului Adam Serghei Andrei de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.192/1 alin.(1) Cod penal.

Verificînd legalitatea pedepsei stabilite, instanța de apel a constatat că instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, și respectînd prevederile art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, i-a stabilit o pedeapsă echitabilă pentru infracțiunea săvîrșită, ținînd cont de gravitatea

infracțiunii săvârșite, care potrivit art.16 Cod penal este mai puțin gravă, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, care este minor, a recunoscut integral vina și regretă de cele comise, de circumstanțele cauzei care atenuează și agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, la data de 30 noiembrie 2015, invocând temeiurile prevăzute de art. 427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea solicitării sale invocă ilegalitatea hotărârii adoptate de către instanța de apel referitor la pedeapsa stabilită inculpatului Adam Serghei, deoarece nu a ținut cont de toate circumstanțele cauzei, care au fost expuse de procuror în apelul declarat.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Recurentul invocă temeiurile prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, potrivit cărora *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii și atunci când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Instanța de recurs reiterează că potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) al aceleiași norme, prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele au fost apreciate corect de prima instanță

prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Din materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că, inculpatul Adam Serghei Andrei a fost pus sub învinuire, recunoscut vinovat și condamnat de prima instanță în baza art. 192/1 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, ce constituie 10000 (zece mii) lei, ținînd cont de prevederile art. 364/1 alin.(8) Cod de procedură penală, deoarece judecarea cauzei penale vizate în recursul ordinar a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în conformitate și cu respectarea prevederilor art. 364/1 Cod de procedură penală, soluție menținută de către instanța de apel.

Analizînd decizia atacată, Colegiul penal conchide că, în cauza dată instanțele n-au individualizat pedeapsa potrivit prevederilor art. 61, 75 - 78 Cod penal, soldată cu stabilirea unei pedepse neechitabile, ce se consideră eroare de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara o eroare de drept, comisă de aceasta, atunci cînd s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

În această ordine de idei, instanța de recurs menționează că, potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținînd cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Categoria și termenul pedepsei ce urmează a fi stabilită este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art. 76 - 77 Cod penal, precum și, efectele acestora prescrise în art. 78 Cod penal.

Colegiul penal conchide că aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, nu au fost valorificate de către instanțe, fiind stabilită

inculpatului pedeapsa principală sub formă de amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, ce constituie 10000 (zece mii) lei, însă nu s-a ținut cont de toate circumstanțele cauzei, care indică la faptul că această pedeapsa nu va putea fi executată de către inculpat.

Mai mult ca atât, Colegiul lărgit subliniază că, instanțele de fond au ignorat faptul că, inculpatul anterior a fost condamnat de mai multe ori, fapt confirmat prin documentele anexate la materialele cauzei, precum, revendicarea eliberată de Inspectoratul de Poliție Buiucani, mun. Chișinău, serviciul analiza crimelor (f. d. 79-80, vol. I), prin copiile sentințelor Judecătorei Nisporeni din 12 martie 2013 și 17 octombrie 2014 (f. d. 81-82, 182-184, vol. I) și copia încheierii Judecătorei Nisporeni din 11 decembrie 2014, potrivit căruia în baza art.84 alin.(4) și 85 alin.(3) Cod penal, lui Adam Serghei Andrei i s-a stabilit pedeapsa de 5 (cinci) ani închisoare cu executarea în penitenciar pentru minori cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 5 (cinci) ani (f. d. 216-217, vol. I).

Astfel, dispunând de aceste date instanțele urmau să stabilească veridicitatea acestora, deoarece copiile sentințelor și încheierii nu sunt autentificate în modul stabilit de lege, și ulterior, să stabilească o pedeapsă echitabilă inculpatului Adam Serghei pentru săvârșirea infracțiunii imputate, cu aplicarea prevederilor art. 84 alin.(4) Cod penal (în cazul veridicității datelor expuse mai sus), ținând cont de toate circumstanțele cauzei, de criteriile generale de individualizare a pedepsei, potrivit art. 75 Cod penal, care va restabili echitatea socială, va corecta și reeduca condamnatul, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Totodată, Colegiul penal menționează că, prin încheierea din 08 decembrie 2014 a fost admis demersul procurorului, fiind anunțat în căutare inculpatul Adam Serghei și aplicată măsura preventivă starea de arest pe un termen de 30 zile, pentru neprezentarea în fața instanței de judecată, fără a aduce la cunoștință instanța motivele neprezentării sale, astfel inculpatul tergiversând examinarea cauzei penale (f. d. 199-200, vol. I).

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit conchide că soluția adoptată de către instanța de apel este contrară prevederilor legale, astfel, instanța de apel, judecând cauza dată, a comis erorile de drept prevăzute în art. 427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, la care se face referire în recurs, erori ce nu pot fi corectate de către instanța de recurs, deci există temeiuri de casare a soluției adoptate de către instanța de apel.

Reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul lărgit consideră necesar a casa parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015, în latura stabilirii pedepsei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în strictă conformitate cu prevederile legale.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilește procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în modul convenit și în strictă

conformitate cu prevederile legale asupra motivelor indicate în apel de procuror, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 434, art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

D E C I D E:

Se admite recursul ordinar, declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Guțan Pavel, se casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015, în cauza penală în privința lui **Adam Serghei Andrei**, în latura stabilirii pedepsei și se dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la data de **27 mai 2016**.

Președinte

Ursache Petru

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Nicolaev Ghenadie

Judecător

Alerguș Constantin

Judecător

Timofti Vladimir